

Anuari 20

Memòria anual de l'Associació
Cultural Sant Fructuós



*Suscipe, domine, servum tuum in bonum, libera, domine, animam servi tui illi
ex omnibus periculis infernorum et de laqueis paenarum, ex omnibus
tribulationibus multis*

(Ordo Commendationis Animae. Sacramentari de Geló, f. 246v)

Anuari 20

Memòria anual de l'Associació
Cultural Sant Fructuós

Edita // Associació Cultural Sant Fructuós

Disseny // Andrés González Ramos

Impressió // Impremta Torrell

Direcció de la publicació // Andreu Muñoz Virgili i Míriam Ramon Mas

Col·laboradors // Miquel Barbarà Anglès, Mònica Borrell Giró, D. Alessandro Campanella, Lluís M. Moncunill Cirac, Susana Fernández García, Andreu Muñoz Melgar, Andreu Muñoz Virgili, Marilena Osella, Míriam Ramon Mas, Immaculada Teixell Navarro

Portada // Foto: Elperfilbueno [Traducció text: *Acull benignament, Senyor, el teu servent, deslliura, Senyor, l'ànima d'aquest servent teu de tot perill infernal i de tota rèmora de pena, de qualsevol tribulació*]

Imatges // Arxiu ACSF, Arxiu MBT, Miquel Barbarà Anglès, Andrés González Ramos, Santiago Grimau Ferré, Manel R. Granell, Maria Melero Cugat, Parròquia de Sant Fructuós de Gènova-Terralba, Museu Diocesà de Tarragona, Miquel Sanchis Bernabeu, Francesc Virgili Novel

Dipòsit Legal // T-84-2014



Pàg. 5 Salutació

Mònica Borrell Giró

Pàg. 7 Presentació

Immaculada Teixell Navarro

**Pàg. 9 Memòria d'activitats de l'any
2020**

Míriam Ramon Mas

**Pàg. 15 Conferència *In Memoriam*
dedicada a M. Isabel Viña Sabaté
(a.c.s.)**

Míriam Ramon Mas

**Pàg. 16 A Mn. Francesc Gallart
Magarolas, pont entre Església i
societat: *In Memoriam***

Andreu Muñoz Melgar

Pàg. 22 De Tarragona a Gènova

Marilena Osella i D. Alessandro Campanella

Pàg. 24 Música dedicada a Sant Fructuós

Mn. Miquel Barbarà Anglès

**Pàg. 28 Els set patrons de la diòcesi de
Tarragona**

Lluís M. Moncunill Cirac

Pàg. 30 Llista de socis

Salutació

Mònica Borrell Giró

Directora del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona



L'any 2017 vaig viure dos moments de “redescoberta” de la Necròpolis Paleocristiana. La primera va ser en la visita a l'antic museu. La segona, durant el festival “Tarraco Viva”, quan vaig tenir la sort de gaudir per primera vegada de la recreació de “La nina d'Ivori”, que l'Associació va dur a terme. Aquell vespre de representació, la meua percepció d'aquest singular espai de la ciutat va canviar per complet. No tenia res a veure amb la dinàmica de la gestió del dia a dia. De sobte, aquest racó enclotat s'envoltava d'un ambient màgic i es convertia en un indret viu. El jaciment deixava de ser un testimoni mut. La nena que havia jugat amb aquesta emblemàtica nina d'ivori estava entre nosaltres acompanyada de la seva família i d'una munió de persones que podrien haver estat al seu costat fa més de mil sis-cents anys. Nosaltres, el públic, els estàvem acompanyant; no érem simples espectadors, sinó que en formàvem part; fins i tot en una darrera escena en què Mossèn Joan Serra i Vilaró retornava a les seves excavacions. La nit, l'ambient, la narració, la relació amb el jaciment, els cants..., tot plegat ens permetia esdevenir, també nosaltres, protagonistes de la història de la Tàrraco de l'antiguitat tardana.

Però si és fàcil poder explicar aquestes sensacions en unes breus paraules, és del tot notori que la seva or-

ganització no ho ha de ser pas. El disseny global, la coordinació de tots els actors i les seves necessitats, l'adaptació a un espai patrimonial, l'esforç de cada una de les persones, tot plegat testimonia la complexitat d'organització. I es posa de manifest que darrera hi ha un grup, una comunitat compromesa, no sé si es podria arribar a dir, fins i tot, “militant” amb la congregació, amb la ciutat, amb el patrimoni i la seva història.

En aquest sentit vull destacar la tasca de divulgació que fa l'Associació, aprofundint en temàtiques singularment tarragonines i vinculant-les amb el nostre patrimoni, com a font de coneixement i d'estudi, i també de difusió. Els seus objectius i missió tenen un estret lligam amb la Necròpolis Paleocristiana i, per extensió doncs, amb el MNAT. En aquests tres anys, han estat diversos els moments de col·laboració i especialment destacades són les ocasions en què han tingut lloc les representacions, fins i tot un any com aquest 2020.

No podem deixar de fer esment a les particulars circumstàncies que hem viscut arran de la pandèmia. Des del Museu havíem iniciat l'any amb empena i, entre d'altres projectes, donant continuïtat a un extens programa d'activitats en homenatge a Mossèn Serra i Vilaró, que ja vam començar a finals del

2019 conjuntament diverses entitats de Tarragona i el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. Tot just vam poder fer el cicle de conferències, però malauradament han quedat en paper visites i activitats que ens haguessin permès recordar i reivindicar aquest extraordinari arqueòleg i historiador, sense el qual la història patrimonial de la Necròpolis Paleocristiana hagués estat del tot diferent.

Malgrat que la pandèmia ha afectat les nostres famílies i ha trastocat el nostre dia a dia en tots els sentits, aquesta tardor l'Associació ha estat novament a

la Necròpolis en el programa de "Tarraco Viva" que es va dur a terme al mes d'octubre. "*In coemeterio*" va tornar a prendre vida i en vam gaudir una vegada més, gràcies a la decisió de tots els seus participants, de la seva il·lusió i compromís. No calen gaire paraules més. En aquest recorregut que, ara per ara en el curt termini, se'ns presenta incert, l'empenta de l'Associació Cultural Sant Fructuós segueix sent important, per la recuperació d'aquest extraordinari conjunt patrimonial i perquè seguiu donant-li ànima a través de la recreació històrica.

Presentació

Immaculada Teixell Navarro

Presidenta de l'Associació Cultural Sant Fructuós



Amigues i amics,

Un altre any ha passat i tornem a estar aquí, com a clausura d'un exercici i l'inici d'un altre, i esperem que aquest sigui molt més amable amb tots nosaltres. Abans de tot, en nom de tota la Junta Directiva vull enviar un missatge d'ànim a tots els socis i a totes les sòcies, desitjant que tots vosaltres així com els vostres, tingueu salut. Ens ha tocat lluitar contra la pandèmia, resistir davant d'un virus que vol minvar la nostra fortalesa com a persones i com a col·lectiu, però que de ben segur, no podrà amb nosaltres.

Alguns de vosaltres heu perdut familiars i amics en aquesta batalla o coneixeu de casos pròxims que us hauran imprès en l'ànima desesperança i tristesa imensa. A tots ells, vull dedicar molt especialment aquestes línies, però permeteu-me homenatjar-los amb la nostra tasca com a associació: des del treball constant i sense pausa per a un món millor, per a un futur amb esperança, des de la nostra labor de divulgar les nostres arrels paleocristianes i el desig de benaurança que ens van llegar els nostres sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi. La nostra condició de grup, de col·lectiu unit, és la nostra fortalesa. No dubteu ni un instant que la nostra família, la nostra Associació Cultural Sant Fructuós, comparteix amb tots vosaltres la por i la preocupació però també, la

fe i la confiança en assolir els nostres reptes per al benestar comú. Ens tenim i caminar junts fa amable qualsevol circumstància, fins i tot, els comiats als nostres socis i sòcies que ens han deixat i que no podem deixar de recordar amb un somriure per tot allò que ens van regalar i que ens han llegat.

Hem transitat per aquest peculiar 2020, commemorant els 30 anys de la primera representació de "La Passió de Sant Fructuós", sense poder assolir tots els objectius que ens vam marcar. No hem pogut escenificar la representació a l'amfiteatre romà ni portar a terme altres actes destinats a celebrar l'efemèride però, en cap cas, ho donem per saldat. Em refereixo que seguim amb la il·lusió de festejar-ho i aprofitar l'ocasió per perseverar en divulgar la nostra tasca com a associació. A hores d'ara, les incerteses col·lectives no permeten assegurar que puguem tornar a l'arena però la Junta no hi renuncia i, si així fos necessari pel bé comú, es treballa per fer altres activitats de petit format. L'objectiu és seguir present i no aturar-nos, adaptar-nos a les circumstàncies i treballar per assolir nous èxits en allò que ens proposem. Potser no podrem estar tots presents, alguns de vosaltres com a població de risc, no podreu acompanyar-vos a primera línia però sempre hi sereu. Recordeu la nostra participació en la "Tarraco Viva" d'enguany: vam reduir participants, tant a la representació com a l'or-

ganització i al muntatge, per molts de vosaltres va col·laborar-hi amb altres tasques, sense ser-hi present. Un orgull de mètode de treball. Gràcies per a la comprensió, gràcies per la feina feta!

Malgrat els dubtes i inseguretats d'aquest nou exercici que encetem, a despit de les irregulars previsions socioeconòmiques i sanitàries, l'any 2021 ha de ser l'any de l'esperança, de l'inici de la recuperació i encaminar-nos cap allò que sempre hem aspirat: ser millors persones, professionals, amics, ciutadans..., sempre disposats a superar-nos, i aquí la nostra tasca de divulgació i treball en equip juga un paper essencial. Ens adaptarem als nous models, aprendrem a decidir ràpidament i plantant cara als recels d'allò que n'és desconegut. I crec que un afable exemple és encetar aquesta anyada amb la presentació i reedició d'IVBILAEVM, l'àlbum de cromos col·leccionable que va sortir al carrer en l'any jubileu del 2008, aquesta vegada en un format de llibre amb la intenció de seguir traslladant el llegat patrimonial paleocristià a les noves generacions que no van viure el fenomen del col·leccionable. Tots vosaltres tindreu un exemplar, però no tan sols és un llibre, accepteu-ho com a passatge per a viure i gaudir de la nova etapa, com a sím-

bol de retrobament i de reafirmació com a col·lectiu unit i en consonància.

Per últim, sols em queda indicar que l'Anuari d'enquany ha reduït pàgines a conseqüència de reservar-nos per una publicació més completa de commemoració pel trentè aniversari, però en cap cas s'ha rebaixat en qualitat. Agraïxo a totes les persones que han col·laborat en aquest nou exemplar: a la directora del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Mònica Borrell Giró, a qui estimo la seva contínua disposició a facilitar l'entesa amb la nostra Associació, especialment en les nostres representacions a la Necròpolis Paleocristiana; als nostres socis Andreu Muñoz Melgar i Míriam Ramon Mas per posar lletra i fer-nos, encara més viu, el record dels estimats M. Isabel Viña Sabaté i Mn. Francesc Gallart Magarolas; a Marilena Osella i D. Alessandro Campanella per transportar-nos a Gènova a través del culte a Sant Fructuós; als nostres amics i reconeguts Miquel Barbarà i Lluís M. Moncunill, que ens il·lustren, respectivament, amb la música dedicada a sant Fructuós i amb la descoberta del patronatge de la diòcesi de Tarragona; i a tot l'equip de redacció, maquetació i correcció que son infatigables.

Memòria d'activitats de l'any 2020

Míriam Ramon Mas

Secretària ACSF

L'any 2020 ha estat marcat per la crisi sanitària del Covid-19. Aquest fet ha provocat que l'activitat de la nostra associació no hagi estat tan intensa com estem acostumats i no ens hagi permès trobar-nos presencialment amb tots vosaltres.

Aquest any commemoràvem els trenta anys de la primera representació de "La Passió de Sant Fructuós" i les circumstàncies que vivim actualment no ens han permès poder realitzar tots els actes previstos.

Amb tot, sí que s'han dut a terme alguns esdeveniments que a continuació detallem.

Abans però, voldria fer referència d'una activitat realitzada l'any 2019, de la qual no va quedar constància en la memòria anterior, i aquest any en fem esmena:

24, 25 i 26 d'abril de 2019: L'ACSF al XXIV Congreso de la Sociedad Española de Cirugía de la Mano

El Dr. Miquel Sanchis, soci de l'ACSF i membre de la Societat Catalana d'Història de la Medicina, va ser l'encarregat d'inaugurar aquest prestigiós congrés amb una ponència teatralitzada amb la col·laboració de membres de la nostra associació i el grup de reconstrucció històrica *Thaleia*. L'acte va consistir en la representació d'un accident esdevingut durant un entrenament militar que causà una ferida accidental en l'avantbraç d'un legionari. Seguidament, el cirurgià Tiberi Claudi procedia a fer-li una reparació quirúrgica d'un tendó seccionat, sota anestèsia i en directe. Tots els traumatòlegs assistents al congrés van quedar entusiasmats pel contingut de la lliçó inaugural i per l'espectacularitat de la representació. És així com van poder conèixer com era la medicina i la cirurgia a la Tàrraco del segle III.



Fotos: Miquel Sanchis Bernabeu

17 de gener de 2020: Conferència

En el marc de la diada de Sant Fructuós, a les 18.00 h, al Museu Bíblic Tarraconense va tenir lloc la conferència sota el títol “La *Passio Fructuosi* i el culte martirial a l'època antiga” a càrrec d'Andreu Muñoz Melgar, director del Museu Bíblic Tarraconense i ex-president de l'ACSF. La conferència va transportar als assistents al context teològic i històric dels orígens del culte martirial centrat en el cas del bisbe Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi. Aquesta activitat va ser organitzada pels Amics de la Catedral de Tarragona i va comptar amb la presència de diversos socis de l'ACSF.

21 de gener de 2020: Diada de Sant Fructuós Sant Auguri i Sant Eulogi

Com si es tractés d'un presagi de tot el que ens esperava viure l'any 2020, la pregària i la lectura de la *Passio Fructuosi* que cada any l'ACSF organitzava a l'amfiteatre de Tarragona, no es va poder celebrar en aquell indret a causa del temporal “Glòria”. L'acte es va traslladar a les 10.30 h a la capella de Sant Fructuós de la Catedral de Tarragona. La celebració va ser presidida pel Sr. Arquebisbe, Mons. Joan Planellas i Barnosell, el qual per primera vegada en el seu pontificat, va fer la lectura de la *Passio* juntament amb els socis de l'ACSF Neus Pàmies Musté i Pere Navar-



Foto: Arxiu MBT

ro Gómez. Al vespre i malgrat el temporal, diversos membres de l'ACSF van assistir a la celebració solemne de la Missa Pontifical en honor als Sants Màrtirs a la Catedral de Tarragona.

25 de gener de 2020: Diada de l'ACSF

Als locals de l'ACSF va tenir lloc la XXa Assemblea anual de socis, que per primera vegada va ser presidida per la presidenta de l'ACSF Sra. Imma Teixell Navarro. A continuació es va assistir a la celebració de l'Eucaristia a la parròquia de Sant Pere i Sant Pau Sescelades. Posteriorment va tenir lloc el sopar de germanor al restaurant “Les Fonts de Can Sala”, on



Missa de Comunicació ArqTgn



Missa de Comunicació ArqTgn



Missa de Comunicació ArqTgn



Missa de Comunicació ArqTgn

Fotos: Santiago Grimau Ferré

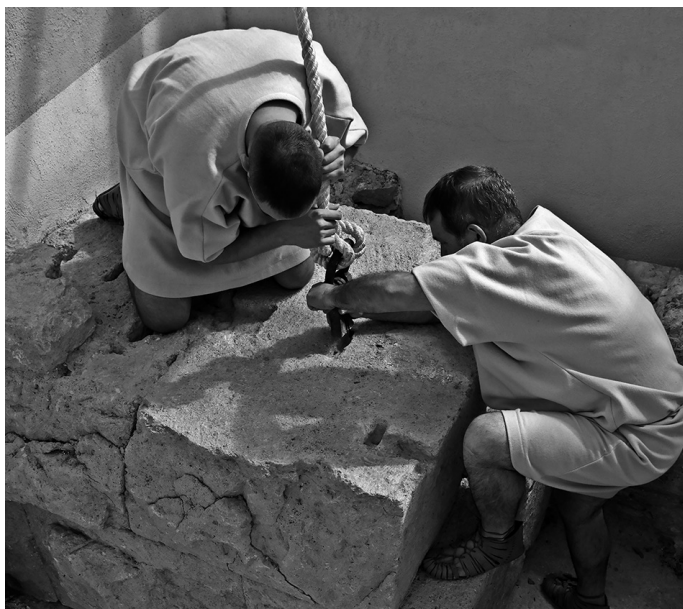


Fotos: Miquel Sançis Bernabeu

es va retre homenatge a l'Associació Gogistes Tarragonins. La presidenta de l'ACSF va fer entrega d'un obsequi al president de l'entitat Sr. Carles Baches Pla, com a record d'aquest acte. Cal destacar que els Gogistes Tarragonins aquest any commemoren els seus quaranta anys de fundació i sempre han estat molt vinculats a la nostra entitat realitzant múltiples publicacions sobre la figura dels nostres sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi. Aquesta trobada de socis, donà el tret de sortida a la commemoració del trentè aniversari de la primera representació de "La Passió de Sant Fructuós", que va tenir lloc a la Catedral de Tarragona el 20 de gener de 1990.

27 de juliol de 2020: Reunió amb la Cambra de Comerç

La presidenta de l'ACSF, Sra. Imma Teixell, va mantenir una reunió amb la presidenta de la Cambra de Comerç de Tarragona, Sra. Laura Roigé, en referència a la reedició de la publicació "*Ivabilaevm*", el col·leccionable que va editar la Cambra de Comerç l'any 2008 en motiu de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, amb il·lustracions de Pilarín Bayés i textos d'Andreu Muñoz. Es creu convenient tornar a editar aquest material per fer-lo arribar a les noves generacions.



Fotos: Francesc Virgili Novel

3 d'octubre de 2020: Cessió vestuari

L'ACSF va cedir al Museu Bíblic Tarraconense una sèrie de peces de vestuari per poder realitzar dues fotografies reconstructives per al nou centre d'interpretació «Tarracròpolis» que s'ubicarà a la part baixa del Museu. Serà un espai que presentarà l'evolució històrica de l'acròpolis de Tarragona, vinculant les estructures i restes arqueològiques del subsòl de la Casa dels Concilis així com del seu refugi antiaeri. A més dels elements museogràfics i didàctics que s'exposaran es projectarà un audiovisual que recollirà una visió d'aquesta evolució històrica i una sèrie de fotografies reconstructives de cada període.

11 d'octubre de 2020: Assaig "In Coemeterio"

A les 10.00 h a la Necròpolis Paleocristiana, va tenir lloc l'assaig general de l'activitat "In Coemeterio. Reconstrucció d'un funeral cristià del segle V dC", que l'ACSF va oferir a la XXIIa edició del festival "Tarraco Viva". L'assaig es va dur a terme seguint totes les mesures de seguretat establertes per les autoritats sanitàries.



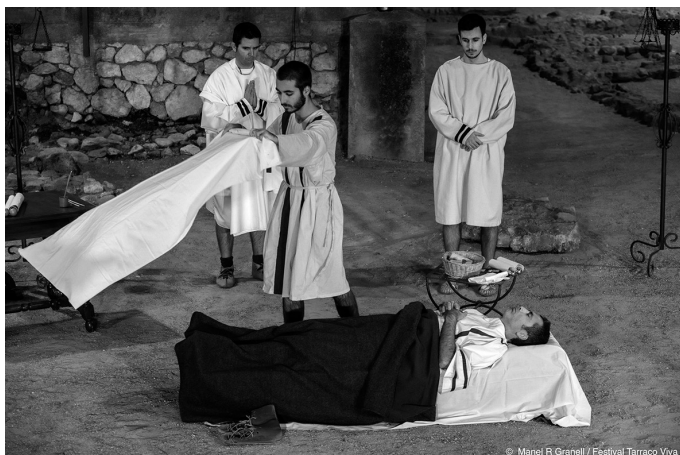
16 d'octubre de 2020: Representació "In Coemeterio. Reconstrucció d'un funeral cristià del segle V dC"

A causa de la situació sanitària del Covid-19, el festival "Tarraco Viva" es va suspendre el mes de maig posposant-se al mes d'octubre. L'ACSF hi va participar amb l'activitat "In Coemeterio. Reconstrucció d'un funeral cristià del segle V dC", a la Necròpolis Paleocristiana (MNAT). La recreació i visita comentada a càrrec de la presidenta de l'ACSF Sra. Imma Teixell Navarro (passis castellà) i del vicepresident Sr. Andreu Muñoz Virgili (passis català), van apropar als assistents als rituals funeraris cristians durant el segle V.

La representació es va dur a terme garantint totes les mesures sanitàries corresponents i es van realitzar cinc passis (19.00h català; 19.45h castellà; 20.30h català; 21.15h castellà i 22.00h català), amb 15 assistents per cadascun. Es va haver de suspendre un sisè passi previst per les 22.45h, donat que la normativa vigent manava el tancament del monument al públic a les 23.00h. Volem agrair la col·laboració de tots els actors i membres d'organització per la seva tasca realitzada en aquests moments de dificultat.



Fotos: Miquel Sanchis Bernabeu



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva



© Manel R Granell / Festival Tarraco Viva

Fotos: Manel R. Granell



Fotos: Maria Melero Cugat

19 de desembre de 2020: Campanya de recollida d'aliments

Un any més els joves de l'ACSF es sumen a la campanya de recollida d'aliments de Càritas parroquial a Sant Pere i Sant Pau.

Durant tot l'any

S'han fet diverses reunions de Junta Directiva de l'ACSF, algunes presencials i altres telemàtiques.

S'han continuat desenvolupant les tasques d'ordre del local, així com l'inventari de materials de l'ACSF.

Per cloure aquesta memòria, volem tenir un record especial pels socis de l'ACSF que aquest any ens han deixat: M. Isabel Viña Sabaté, Joan Queralts Vidal, Alberto Gimeno Villamana, Joan Puig Andreu, Mn. Francesc Gallart Magarolas i Maribel Martínez Valcabo. Al cel siguin. L'ACSF sempre els tindrà presents.



Foto: Arxiu ACSF

Conferència *In Memoriam* dedicada a M. Isabel Viña Sabaté (a.c.s.)

Míriam Ramon Mas

Secretària de l'ACSF

El dia 1 de febrer de 2020 va morir la nostra amiga i sòcia de l'ACSF M. Isabel Viña Sabaté, esposa de Francesc Marrugat. La Isabel era una persona molt activa a totes les activitats de la nostra associació, sempre amb un somriure i amb molta il·lusió participava a tots els actes i activitats que es desenvolupaven.

El nostre expresident Andreu Muñoz Melgar, el dia 8 de febrer, a les 11.00 h, a la sala d'actes del Museu Bíblic Tarraconense, va impartir la conferència emmarcada en "El sarcòfag de Betesda de la façana de la Catedral de Tarragona. El seu context històric i la seva significació", organitzada pels Amics de la Catedral de Tarragona. Aquesta activitat es va voler dedicar *In Memoriam* a la nostra estimada Isabel.

Andreu Muñoz a l'inici de l'acte dedicà la conferència a Isabel dedicant unes paraules en nom propi i de tota la nostra associació: «D'Isabel Viña el que recordem de manera més preclara és el seu icònic somriure que era reflex de la seva relació amb l'Associació. Un somriure que mostrava la seva generositat en el

moment de col·laborar activament en tot allò que se li demanava de manera alegre i compromesa. Es caracteritzava per la seva disponibilitat absoluta, la seva positivitat i una gran discreció. Isabel igual que Paco Marrugat, el seu espòs, representa un model de persones que ajuden a construir projectes des de la seva bonhomia sense buscar en cap moment protagonismes i sempre atents a millorar les coses amb els seus consells de manera sincera i humil. La recordem alegre a les nostres excursions i trobades, infatigable transportant atrezzo en tantes representacions i reconstruccions històriques, animant en els moments més difícils i obrint la seva amistat a tothom. Mestre de professió ens ha ensenyat a través del seu exemple i les seves actituds una bella manera de viure. Ens unim, de cor, al sentir del seu espòs Paco i de tota la seva família. Aquesta conferència li dediquem avui amb tot l'afecte convençuts que el missatge salvífic sobre el sarcòfag de Betesda ara el contempla des de la plenitud absoluta. Gràcies Isabel per tot el que ens has donat».



Fotos: ArxIU ACSF

A Mn. Francesc Gallart Magarolas, pont entre Església i societat: *In Memoriam*

Andreu Muñoz Melgar

Expresident de l'ACSF i director del Museu Bíblic Tarraconense

El dia 30 de novembre de 2020, va morir el nostre soci i amic Mn. Francesc Gallart Magarolas. L'equip de redacció d'aquest anuari, ha cregut oportú retre-li un sentit homenatge a la seva figura, transcrivint les paraules que Andreu Muñoz Melgar, arqueòleg i director del Museu Bíblic Tarraconense, li va glossar en l'acte d'homenatge que va tenir lloc el dia 29 de novembre de 2019 al Centre Tarraconense El Seminari, en el seu 25è aniversari com a capellà-administrador de l'Ermida de Sant Magí del Portal del Carro:

«Tot i la visió positiva que tenim de la vida els aquí congregats, reconeixem que el temps que ens toca viure se'ns ofereix un punt convuls. Sentim en el nostre context social que els extrems s'han apoderat de la dinàmica política i que la moderació ha quedat relegada al silenci. Tanmateix, sabem que és just la moderació la més forta aliada de la pau. *"In medio virtus"*, la virtut es troba al centre dels extrems deia Aristòtil definint la clau de volta del seu pensament ètic. Si una persona és excessivament valenta aquesta valentia es pot transformar en temeritat. Si una persona és excessivament prudent aquesta prudència es pot transformar en covardia. Enyorem en la societat civil el mestratge de la moderació activa com l'única fórmula bàsica per educar i afrontar els problemes que ajudin a construir una societat més justa, equilibrada i en pau.

La vida de la nostra Església no escapa tampoc a aquesta realitat. No en va, l'Església la formem les mateixes persones que ens trobem inserides en la societat, embolcallades dels signes dels temps. Ara bé, és una temptació i un error pensar que perquè la societat camina amb les cadenes dels extremismes, el materialisme o l'individualisme, la comunitat de cristians estem abocats a justificar les accions o inaccions de la nostra església com un fet que no té remei, justament per la nostra condició de ser fills i filles de la societat que vivim.

Pel contrari, seria també una temptació i un error pretendre ser motor de canvi absolut com si tinguéssim el poder de transformar tot en un moment. No és possible que siguem tota la massa del pa, tan-

mateix Jesús ens urgeix a ser llevat, força dinàmica d'amor que actuï sobre la massa per tal que el pa sigui esponjós. I també ens urgeix a ser sal perquè sigui saborós. Això no és una imatge gentil i romàntica. Ans els contrari, el llevat és química transformadora, principi que actua. El cristià navega a sobre d'una barca que és l'Església. Com Noé navegava en l'arca o Crist en el vaixell dels seus apòstols al llac de Galilea. La barca no servei només per transportar-nos al segon nivell del Regne sinó també per auxiliar a tots aquells naufragats que, desesperats per la fam, el nihilisme o la incomprensió estan a punt de ser engolits per l'oceà de la ignomínia. Que bonica és la prefiguració de l'Església en la imatge d'un vaixell. Idèntica a les imatges dels vaixells que pegen a la capella de



Foto: Miquel Sanchís Bernabeu

sant Magí com a exvots. El vaixell com l'Església són signe i realitat de salvació.

En la mesura que l'embarcació no presenti fissures, els pals estiguin ben encaixats, les veles ben teixides, aquesta serà segura i veloç. La tripulació ha d'estar unida, disciplinada i alegre perquè així és més autèntica i més efectiva. El rescatat del mar ha de veure, a bord, que els mariners i les marineres s'estimen, es respecten i s'ajuden. Les actituds anti evangèliques de molts cristians siguin part del clergat, de la vida religiosa o del laïcat malmeten l'estructura de l'embarcació. El capità i els oficials de pont no poden girar la vista i ordenar falses reparacions dels danys. Sovint cal calar el vaixell i fer una posta a punt responsable que pugui afrontar de nou el viatge i assegurir la vida de la tripulació. En el periple no es pot abandonar ni a una sola persona.

Seguint aquest símil nàutic, els embarcats s'emocionen davant la perícia del timoner en l'habilitat de conduir la nau i salvar els esculls, i d'aquell grumet que tan bé ha fet els nusos que sostenen la seguretat de l'embarcació, o d'aquell mariner experimentat que s'ha llençat a l'aigua sense pensar-ho dues vegades per salvar a un naufrag. Aquests, es converteixen en referents per a tota la tripulació i el seu testimoni es transforma en energia educadora.

Estimat Mn. Francesc Gallart i Magarolas, estimat amic Francesc, tu ets un d'aquests mariners experimentats,...tu ets un d'aquests referents i aquest és el motiu pel qual ens trobem aquí. Coneixent-te, sabem que et semblarà una exageració aquest homenatge però aquesta iniciativa que hem d'agrair al lideratge de la Confraria de Sant Magí, màrtir de Tarragona, presidida pel nostre comú amic Adolf Quetcuti Carceller amb la seva junta i la munió d'entitats adherides parlen per si mateix.

Avui et toca deixar-te estimar! Ja sabem que sovint és més fàcil estimar que deixar-se estimar, ajudar que deixar ser ajudat. Però també en la proclamació de les benaurances Jesús ens crida a la humilitat; i deixar-se estimar i ajudar és propi de la virtut cristiana.

Vas néixer el 23 de març de 1933 i el nom que et van donar els teus sants pares ja és prefiguració de la teva personalitat: Francesc...Francesco d'Assisi, il poverello di Assisi (el pobret d'Assis) ha estat una de les làmpades més brillants que han il·luminat el vaixell de l'Església al llarg del seu periple per la ruta de la història. No és estrany que el cardenal Bergoglio triés el nom de Francesc en la seva qualitat de Papa. Una

commovedora pregària està inspirada en el missatge de sant Francesc d'Assis:

Senyor, feu de mi un instrument de pau.
Que on hi hagi odi, hi posi l'amor.
On hi hagi ofensa, hi posi el perdó.
On hi hagi discòrdia, hi posi la unió.
On hi hagi error, hi posi la veritat.
On hi hagi dubte, hi posi la fe.
On hi hagi desesperació, hi posi l'esperança.
On hi hagi tenebres, hi posi la llum.
On hi hagi tristesa, hi posi l'alegria.
Oh Mestre, feu que jo vulgui més aviat consolar que ser consolat,
comprendre que ser comprès,
estimar que ser estimat.
Perquè és donant que es rep,
oblidant que es troba,
perdonant que s'és perdonat,
i morint que es ressuscita a la vida eterna

Aquesta esdevé una bella pregària justament per la simplicitat com es presenten els ideals de la vida del cristià i el nucli de la Fe. Mil tractats teològics no tenen la força que la simplicitat imprimeix en les paraules que neixen del cor i d'una consciència il·luminada per Crist. Tu, que nascut en el si d'una família senzilla i cristiana, vas sentir la crida del Pescador des de jovenet, vas fer teus aquests valors evangèlics i has sabut transcriure'ls a través de les teves accions i la teva vocació i transferir-los amb gran caritat a totes les persones. Això no et fa perfecte i sabem prou bé que dins teu pensaràs que no ets digne d'aquestes paraules. Tanmateix, el Senyor que és conscient de les teves possibilitats i límits té prou amb l'ètica de les intencions que has vessat sobre els altres des del teu compromís com a prevere i ciutadà.

Personalment et vaig conèixer amb més profunditat fa uns 28 anys quan em vas cridar, en nom de l'arquebisbe Dr. Ramon Torrella, per formar part en la comissió de la celebració del IXè Centenari de la restauració de la Seu Metropolitana i de la repoblació del Camp i ciutat de Tarragona. Era l'estudiat prolegomen per part del Dr. Torrella del futur Concili Provincial Tarraconense. Tu eres secretari-canceller i certament la teva figura imposava. Un home de talla alta, de port senyorial, metòdic i elegantment vestit amb americana i corbata. Certament imposaves i donaves una aparença de persona distant. Que s'amagava darrera d'aquell prevere? Òbviament les aparences enganyen. Poc a poc vaig descobrir la personalitat afable, oberta d'una persona que sabia delegar de manera confiada. Un punt com el que em passava amb Mn. Joan Magí que, amb una seriosa aparença, vaig descobrir a una de les persones més generoses, sensibles i de fe que mai he conegut.

Aquells temps...van ser bons temps! Vas viure moments importants en la història de la nostra Església de Tarragona i catalana que condicionaren les dècades posteriors. Crec que vas ser molt conscient de la transcendència històrica que tenia recuperar la vida conciliar de la Tarraconense i construir un nou punt de recolzament per impulsar de nou la renovació de l'Església després de 30 anys de la clausura del Concili Vaticà II.

Tu, Francesc, formes part d'una generació de preveres que ens heu ensenyat, motivat i estimat molt. Una generació de preveres ben formats sobre les arrels històriques de la nostra església i alhora seduïts pels efectes i els anhels de l'esperit del Concili Vaticà II, que va marcar sobre la vostra epidermis espiritual una mena d'estigma eclesial que us fa especials.

Tot un retaule intergeneracional de preveres us convertireu en referents per a la nostra església de Tarragona que anava conduïda cap al tercer mil·lenni: alguns companys teus, altres de generacions posteriors. Cito només a manera d'exemple la intel·lectualitat i el bon fer de Mn. Joan Aragonès, Mn. Miquel Barbarà i Mn. Joaquim Claver, la bondat de Mn. Josep Pasqual i de Mn. Jordi Barenys, el lideratge teològic de Mn. Josep Gil, el sentit catequètic de Mn. Pep Bofarull, l'estima als infants de Mn. Josep Maria Mitjans, l'afecte pel joves de Mn. Jordi Gual, Mn. Francesc Estesó i Mn. Joan Anton Cedó, la vetlla per l'ensenyament de Mn. Francesc Giménez, pel món de la cultura de Mn. Andreu Tomàs i Àvila, Mn. Albert Palacín, Mn. Salvador Ramon i Mn. Josep Martí Aixalà, el compromís amb la joventut rural de Mn. Pere Dalmau, l'esperit missioner de Mn. Josep Cabayol, l'apassionament pel lleure infantil de Mn. Anton Roqué i Mn. Manuel Borges, l'atenció a l'escoltisme de Mn. Ramon Martí, el compromís des de l'art de Mn. Joan Curieses, l'amor als malalts de Mn. Xavier Fort, l'atenció als nois i noies amb discapacitats de Mn. Tomàs (de gran record, oi Pep Fèlix?), la sensibilitat social de Mn. Joan Miracle, el P. Francesc Xammar o el P. Mario Buonanno, el compromís amb el món obrer de Mn. Agustí Ayats i tants altres que no puc continuar citant i que configuren aquest retaule sacerdotal.

És així que en la teva figura, estimat Francesc, recuperem memòria per posar en relleu que malgrat que la nostra església ha pogut estar sacsejada recentment per ferides que trigaran en cicatritzar, el seu cos manté la força i la robustesa que li han atorgat tants preveres, laics, religioses i religiosos que l'han fet i la fan créixer amb la vitalitat del Crist "eternament jove". No hauríem de caure en el desencís mentre posem els remeis per tenir l'embarcació al dia. Ho hem de fer recuperant

de la nostra memòria els referents més positius i combatent les actituds de pessimisme, els caràcters rancis, les omissions per covardia, i la inacció com a negació de la nostra essència missionera.

El teu homenatge Francesc no és simplement un acte càndid i romàntic. És sentit, és afectiu i alhora reivindicatiu. Ens enorgullim de preveres com tu que heu fet de l'Evangeli una forma de vida i un camí entre els homes i Déu.

I és d'aquesta forma que has ubicat els valors de l'Evangeli en cadascuna de les realitats de frontera en les que has viscut, en els punts de contacte entre la nostra església i la nostra societat i ho has fet com li agrada a Jesús, sense convertir l'acció de l'evangelització en un acció proselitista, en un pla estratègic; sinó, primer, acompanyant amb dolçor, suaument a la persona en les seves necessitats materials o anímiques i deixant després que l'esperit actuï en la seva dimensió transcendent. Déu és per a tothom i saps prou bé que la relació entre les persones i Déu es pot manifestar de moltes formes. Sovint, així ho has manifestat.

Cadascun arriba a Déu d'una manera diferent. Moltes persones viuen d'una manera absoluta l'amor amb Déu perquè són creients convençuts, practiquen els valors evangèlics, frueixen de la vida integral de l'església en comunitat. Són afortunats perquè ja es troben en l'estadi més pròxim al de la plenitud de la vida eterna amb Déu. Altres persones s'inicien en aquest camí, d'altres el busquen amb ganes de trobar-ho i també hi ha qui identifiquen d'una manera encara que superficial i genèrica l'acció misteriosa de Déu en alguns signes de la tradició, la religiositat popular o d'altres formes invisibles als nostres ulls. Totes aquestes persones, sense exclusió, són preferents per a Déu inclosos els agnòstics i els ateus. Tots són fills de Déu i germans nostres. El vaixell de l'Església ha d'estar preparat per a que pugin. Com tu, Francesc, tenim mariners capaços d'estar atents per alçar-los, sustentar-los o simplement remolcar-los per tal que no s'enfonsin.

En l'exercici de prevere, has intentat que les teves responsabilitats eclesials estiguessin de debò al servei dels valors del Regne. Ho has fet a les parròquies i també a la Cúria diocesana. Quantes vegades el teu despatx lligat al tribunal eclesiàstic es va traslladar a alguna cafeteria o a alguna casa per estar ben a prop d'aquelles parelles o persones que ofuscades per una experiència traumàtica de separació o simplement perquè volien reconstruir de nou la vida, vas saber acollir-les, estimar-les o orientar-les? Has sabut entendre que les institucions eclesials no són

més que instruments per apropar les persones a Déu i no instàncies superbes de poder. I això no sempre és fàcil perquè la nostra Església porta una càrrega de sedimentació històrica que alhora que és un do també pot suposar una càrrega.

Formes part també del Capítol catedralici com a canonge i durant anys has estat degà. Puc testimoniar, i altres també ho poden fer, que des d'aquesta institució (carregada també de sedimentació històrica) has mirat de facilitar que la Catedral fos Església Mare i com a tal casa de pregària però també punt de trobada amb la societat a través de dignes iniciatives culturals, educatives, científiques o populars que han facilitat que aquesta gran casa de Déu no només fos vista i admirada sinó també sentida. Tant de bo que cada dia sentim més la Catedral com la nostra gran casa pairal que a més de ser venerable lloc de culte visqui més assistida per preveres, religiosos i laics que a diari acullin als qui entren cercant un consell espiritual o establint un diàleg de fe i cultura. Estic convençut que seria un somni per a tu veure com preveres (ja sense tantes responsabilitats eclesials), religioses, religiosos i laics (que possiblement estan jubilats) però senten la missió i es troben actius, poguessin formar un equip d'acolliment; fer il·luminar de fe, consol i cultura cristiana a tota ànima que s'apropi a la nostra particular Santa Jerusalem.

Quan eres mestre d'infants i joves, i suposem que et vindran mil imatges del Col·legi de la Mercè a Montblanc, vas practicar una docència basada en la bonhomia, en pretendre com deia l'humanista Michel de Montaigne, "fer caps ben fets que no pas ben plens". S'educa millor des de l'amor que des de la imposició. Sempre ho has sabut. La teva tasca pacient cercant l'equilibri entre l'*autoritas* i la *caritas*, la disciplina i l'amor, aconseguí orientar a infants i joves cap al seu futur. Jo mateix he comprovat com t'han parat pel carrer algun ex-alumne que avui ja és avi agraint-te la teva dedicació i reconeixent en la tasca que tu i els teus ex-companys vas realitzar com a equip docent al servei de l'educació integral ben orientada pel que fou posteriorment bisbe d'Urgell, el Dr. Joan Martí Alanís.

Des d'aquesta mateixa educació vas fer país, vas transmetre l'amor per la terra, pel teu país i per la teva ciutat. No hi ha reflex més bonic ni més simbòlic que la realitat castellera per prefigurar la imatge d'una terra... Catalunya i d'una digna ciutat...Tarragona. Amb sentiment casteller formes part de la Colla Xiquets de Tarragona. Un més, una camisa més, fent pinya colze a colze sentint el batec d'una passió que no es pot explicar més que vivint-la. Compartint les experiències amargues del fracàs i les grans celebra-

cions dels èxits. Com la vida mateixa, una colla castellera reflecteix els somnis i els anhels de qualsevol comunitat en l'impossible desig de tocar el cel. I la paradoxa es produeix quan intentant tocar el cel resulta que aquest es troba a peu de plaça, en el mateix esperit dels seus components, en el sentit de pertinença a una comunitat diversa en la que des de la base al cim del castell tothom és necessari: sigui home, dona, ancià o infant.

En el teu desig d'abraçar el món més enllà de la comunitat de creients has vist en la teva participació castellera una manera fantàstica d'establir relacions humanes amb persones no practicants o no creients com vas manifestar en un article periodístic de 19 de novembre de 2014 al periodista Ricard Lahoz.

I aquesta passió matalassera de tarragoní també es trasllada al Nàstic, moltes vegades amb la complicitat dels teus familiars entre la que destaco a la teva germana Santa Tecla. No la d'Iconi, no!... Santa Tecla Amigó!, a la que li hauràs de regalar un tros d'aquest homenatge perquè realment ha demostrat que els vincles de l'amistat superen els vincles de la sang.

Has tingut i desitjat el contacte amb la gent. Amb naturalitat t'has fet present en un teatre o en un concert. Mostrar-se humà és la forma més propera d'apropar-se a Déu. Segurament que la teva proximitat amb Sant Magí ha servit en més d'una ocasió per treure d'algun "*apuro*" al nostre estimat equip grana... en això també els tarragonins també t'hem d'estar agraïts. El president Josep Maria Andreu o el nostre alcalde Pau Ricomà crec que estaran totalment d'acord!

I la mateixa entrega i passió pels castells i el Nàstic l'has sentit pel patrimoni espiritual i cultural dels nostres sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi. La teva generació de companys del que ara destaco a l'estimat professor Lluís Maria Moncunill us van saber estampar l'amor pels nostres màrtirs. El feliç enllaç entre el llegat que va rebre la vostra generació i el recull que la meua va fer d'aquest patrimoni et va apropar a l'Associació Cultural Sant Fructuós i allí et vas integrar fa anys aportant el millor de tu en el projecte escenogràfic de la representació de "La Passió de Sant Fructuós". Qui no conserva la imatge de la teva persona en samarreta i barret al més pur estil Indiana Jones bellugant atrezzo i omplint de parafina les torxes. Poden donar fer la presidenta de l'Associació, Imma Teixell o el tresorer José Luís Ibáñez, aquí presents. Allà estaves entre tots com un igual, al costat de la gent jove i dels més menuts, els preferits del Senyor. Quina emoció les nostres experiències màgiques d'estiu contemplant a l'amfiteatre, amb la lluna

plena i el mediterrani el desplegament de la bellesa plàstica d'una representació que tant ha contribuït a la transmissió d'un dels patrimonis del cristianisme primitiu hispànic més imponent. L'associació ja et va homenatjar fa anys però saps que continua agraint la teva aportació i sobretot estimant-te molt de la mateixa manera que t'estimen totes les persones que configuren l'univers de sant Magí al que tantes energies, devoció i amor has dedicat.

Capellà, des de fa 25 anys, de la capella de Sant Magí del Portal del Carro de Tarragona i durant una dècada capellà de sant Magí Lluny, has estat custodi de la memòria del nostre gloriós anacoreta. Has estat capaç de transmetre el nucli més essencial que embolcalla la seva llegenda i així has fet comprendre allò que representa el nostre màrtir, justament el seu valor universal. Més enllà de la història i la llegenda has ensenyat que en la figura de sant Magí trobem la imatge universal de tots aquells que sofrint per Crist testimonien la veritable Passió del Senyor. Tots aquells que, assimilant-se a Jesús que va patir per la humanitat, també ho fan pels seus germans donant testimoni de la veritable resurrecció de Crist. En la figura de sant Magí també s'encarnen les imatges de tots els màrtirs de la història: d'Esteve o Ignasi d'Antioquia a Maria Goretti o al bisbe Manuel Borràs.

I també has sabut transmetre sentit de comunitat, església que esdevé casa de tota ànima enamorada de Jesús i punt d'acollida de totes aquelles persones que senten a Déu a la seva manera, dels que s'han allunyat d'Ell o d'aquells que ni tan sols el coneixen o l'accepten. Cap condició exclou que tothom sigui fill de Déu. Les capelles de sant Magí són cases de Déu, santes llars de pregària i recolliment per a tothom.

Aquell paisatge de la Brufaganya que et va seduir als 12 anys, com explicaves a l'amic Jordi Bertran, en un reportatge a Diari de Tarragona fa unes setmanes, s'ha convertit en el teu paradís espiritual que segur t'acompanya en el cor encara que estiguis lluny de sant Magí Lluny. A Jordi li explicaves textualment: «Les coves em donen la impressió que m'atanso al Senyor i als germans. Em sento intensament a prop seu. Per relacionar-se amb Déu no cal tenir grans riqueses. La senzillesa ens hi acosta. A la cova es desvetllen les virtuts de la predisposició per imitar sant Magí i exercir la caritat». Es nota que casa teva i la dels teus pares fou també una cova de senzillesa. Tanmateix el paradís més bell és el que configuren les persones que al voltant de l'Associació d'Amics de Sant Magí de la Brufaganya tan t'aprecien pel teu bon caràcter i per la forma compromesa del "laissez faire, laissez

passer". Quantes persones et tenen com a referent en les poblacions de Valls, Barcelona, Cervera, Cerdanyola del Vallès, Els Pallaresos, Igualada, El Pla de Santa Maria, Pontils, Santa Coloma de Queralt, Santa Perpètua de Gaià, Sant Magí de la Brufaganya, Tarragona i Vallespinosa. Estimades localitats unides a la teva persona pels vincles associatius de sant Magí.

I finalment a Tarragona a través de la Confraria de Sant Magí, "culpables" d'aquest sentit homenatge, has trobat una altra família. La Junta d'aquesta estimada confraria i el grup dels portants no només t'admiren sinó que et son una autèntica guàrdia pretoriana: Adolf Quetcuti; Carles Baches; Pilar Ortiz; Rosa Bigorra; Magí Castell; Francesc Potau ;Daniel Ribas; Alfred Ventosa; Carles Salvadó i Gabriel Molina; Sergi Baches; Marta Puig; Xavier de Manuel; Carme Rodríguez; Joaquim Julià; Eduard Martí, Joan Domènech i moltes persones més, alguns ja a la casa del Pare.

Francesc, tu i nostre Senyor sabreu les limitacions que tens i has tingut. Aquelles coses de les que no t'has sentit content o digne. És la condició necessària de totes les persones per la seva naturalesa humana i pel meravellós do de la llibertat amb la que Déu ens ha obsequiat. No pretenem convertir-te en un sant però si que volem que sàpigues que per la teva forma de ser i de fer, per la teva vocació sacerdotal, pel teu amor a la terra, per ser un bon conciutadà i per la teva humilitat vius en el nostre cor, t'estem agraïts i en tu segur que Déu s'ha complagut.

Que Sant Magí, els sants protomàrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi i Santa Tecla vetllin per tu, et guardin i puguem fruit molts anys de la teva amistat.»



Foto: Andrés González Ramos

De Tarragona a Gènova

Marilena Osella i D. Alessandro Campanella

Parròquia de San Fruttuoso di Terralba, Gènova

Traducció Andreu Muñoz Virgili

Per comprendre millor el recorregut de la devoció a sant Fructuós, cal realitzar un itinerari historicoreligiós dels esdeveniments que han portat el culte de sant Fructuós de Tarragona a la Ligúria i a Gènova.

Tarragona, ciutat d'origen iber amb presència d'altres pobles del Mediterrani, va ser ocupada pels romans en el marc de la Segona Guerra Púnica (219-201 aC). Aquests últims l'anomenaren "*Tarraco*", esdevenint, tal com es refereix Plini el Vell, important i estratègic "cor de l'Occident" de l'Imperi Romà. La ciutat, situada en un promontori obert al mar, es convertí en una seu tàctica i neuràlgica de l'Imperi i fou lloc de sojorn per alguns emperadors, els quals, van acabant-la elevat al rang de "*Colonia Iulia Urbs Triumphalis Tarraco*". La religió oficial era llavors el paganisme, fet que implicava el culte a l'emperador divinitzat. En època altimperial (27 aC – 331 dC), les altres religions presents en una ciutat cosmopolita com Tarragona, van ser de vegades tolerades i altres perseguides. Particularment el cristianisme, suposadament estès per l'apòstol Pau vers el 63/66 dC.

Malgrat tot, la comunitat cristiana continuava creixent, inclús amb més força, gràcies al culte als màrtirs. Tant és així, que emperadors com Deci, Valerià i Dioclecetà, van promoure una sèrie de persecucions caracteritzades per la seva severitat. En el 257/258 dC, es van promulgar els edictes de persecució contra els cristians de l'emperador Valerià. En aquest moment, sant Fructuós era el bisbe de la ciutat. Probablement, fou un personatge estimat, també pels no cristians. En aquells temps, el bisbe començava a ser un actor social que promovia obres de caritat durant la crisi socioeconòmica que es visqué en ple segle tercer.

El diumenge 16 de gener de l'any 259 dC, sant Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi van ser presos de la seva residència per un escamot de beneficiaris i traslladats directament a la presó. Després de pocs dies, foren sotmesos a un procés judicial. La fermesa de la seva fe, els va portar a no reconèixer els déus de l'Imperi. Aquesta negativa, va implicar que fossin condemnats a morir cremats. L'execució es va pro-



Fig. 1. Vista exterior de l'església parroquial. Foto: Parròquia de Sant Fructuós de Gènova-Terralba.

duir el 21 de gener de l'any anteriorment referit. Els màrtirs van afrontar la pena amb la dignitat i la certesa pròpies de la promesa salvífica de Déu.

Durant la nit, la comunitat de fidels, va recollir de les brases les restes dels tres màrtirs i els hi van donar sepultura a la necròpolis situada a prop del riu Francolí. Posteriorment, l'emplaçament es convertí en un lloc freqüentat per enterraments cristians. En la segona meitat del segle IV, s'hi va erigir una basílica martirial. Aquesta transformació s'emmarca en un context de cristianització de l'Imperi iniciada amb l'edicte de Constantí (313 dC). En aquest moment, les autoritats imperials van reconèixer a l'Església, plena i incondicional llibertat de culte.

En els segles posteriors, la península Ibèrica va esdevenir una àrea objecte d'incursions dels pobles bàrbars, particularment els visigots, els quals portaren amb ells el cristianisme arrià (negació de la divinitat de Jesucrist). En certs casos, aquesta confessió va arribar a perseguir la fe catòlica. Vora l'any 713, arribaren a Tarragona les incursions araboberebers. Segons sembla, part de la població va fugir tot emportant-se els seus béns materials i espirituals, però sobretot la memòria dels màrtirs locals. El culte es va propagar per gran part de les actuals terres d'Espa-



Fig. 2. Vista interior de l'església parroquial. Foto: Parròquia de Sant Fructuós de Gènova-Terralba.

nya i França. Sant Pròsper, bisbe de Tarragona, amb les relíquies dels sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi, s'embarcà amb altres sacerdots i diaques cap a Itàlia. Tot cabotejant la costa de la Ligúria, van albirar el promontori de Portofino o Capodimonte. Consideraren aquest indret com a refugi segur i hi van desembarcar. Va néixer així el primer assentament monàstic benedictí i la badia va ser denominada amb el nom de "Sant Fructuós".

Amb el temps, fruit de les donacions eclesiàstiques i de la gran família genovesa dels Dòria, va ser construïda l'abadia amb vastes possessions al seu entorn. Les relíquies dels sants van romandre custodiades en aquest lloc fins al segle XIII. En aquest moment, el Papa Gregori IX, va ordenar que una part d'aquestes fos traslladada a la Catedral de Tarragona.

La devoció a sant Fructuós, es va estendre així per la Ligúria, Valpolcevera, Val Bisagno, Fumeri, però sobretot a Terralba de Gènova (terra blanca il·luminada del sol naixent). En aquest lloc els benedictins posseïen diversos immobles, horts i vinyes. L'antiga i petita església de Terralba, ja existent abans de l'any 1000, fou dedicada al bisbe i màrtir de Tarragona sant Fructuós. En aquell temps, l'església va ser restaurada, ampliada, i en el 1143 convertida en parròquia.

L'any 1736, en solemne processó, arribà a l'església de Terralba una relíquia d'una part notable del braç de sant Fructuós. Fou una donació dels monjos de Portofino-Capodimonte. L'església de Gènova-Terralba, successivament ampliada i reedificada a causa de la popularitat que va anar adquirint per tota la zona, fou destruïda per un incendi el dia 6 d'abril de 1912.

La reconstrucció, amb la primera pedra posada per l'arquebisbe Mons. Ludovico Gavotti, es va iniciar el 6 de juny de 1915 sobre el nou i actual espai de

Piazza Martínez. El culte es restablí el sis d'abril de 1922. Entre nombroses dificultats, la construcció de la nova església de Sant Fructuós es conclogué (almenys les estructures principals), i fou consagrada el 13 de març de 1965 pel Cardenal Giuseppe Siri. En la nova església, el màrtir de Tarragona ha estat honrat amb un llenç de Giovanni Bevilacqua (1923), una talla d'Angelo Pescosta (1936) i un gran vitrall a l'absis (1998) que reproduïx el martiri a la foguera.

Una petita relíquia de sant Fructuós, va ser enviada de Gènova a la Catedral de Tarragona l'any 1923 i una altra, donada a l'arquebisbe de Tarragona i a la seva delegació durant una visita pastoral a la Parròquia de Gènova els dies 18 i 19 de gener de l'any 2019 amb motiu del 1760è aniversari del martiri dels Sants. El 24 d'abril de 2019, el rector de Gènova, Don Alessandro Campanella, va ser nomenat canonge honorari del Capítol Metropolità de la Catedral de Tarragona.

Avui la Parròquia, en l'esperit de fermesa en la fe i comunió, de la qual sant Fructuós n'és un noble exemple, desenvolupa activitats de formació, catequesi i caritat. Els grups parroquials formats per voluntaris, permeten seguir ampliant la gran comunitat (ca. 18.000 parroquians) amb una particular atenció als joves, ancians i als més necessitats, sense descuidar els moments de pregària i gernació que confirmen els principis d'igualtat, germanor i amor, que Déu ens ha ensenyat.

D'altra banda, cal assenyalar com el culte al Sant, s'ha reflectit en la societat civil i l'acció social. El gran barri entorn l'església i moltes de les seves entitats (comissaria de policia, caserna dels *Carabinieri*, oficina de Correus, comerços, artesans, instal·lacions esportives, associacions, etc.) prenen el nom de "Sant Fructuós" amb el qual són coneguts en àmbit local, regional i extraregional.



Fig. 3. Vitrall de l'absis. Foto: Parròquia de Sant Fructuós de Gènova-Terralba.

Música dedicada a Sant Fructuós

Miquel Barbarà Anglès

Mestre de Capella de la Catedral de Tarragona

i Director del Cor i Orquestra dels Amics de la Catedral de Tarragona

Començo per delimitar un tema tan ampli. Ho tractaré des del coneixement directe que tinc de la música dedicada a Sant Fructuós a partir dels anys 50 del segle passat. Començant per la música que va fer el gran mestre Mn. Francesc Tàpies en col·laboració amb l'escriptor i poeta Mn. Miquel Melendres. Ells dos, amb molts d'altres preveres de l'Arquebisbat, havien viscut, en el pontificat del Cardenal Francesc Vidal i Barraquer, uns anys molt intensos de coneixement, investigació, divulgació i intensificació de la devoció als sants màrtirs, Fructuós, bisbe, i els seus diaques Auguri i Eulogi.

Amb aquestes vivències de fons, van augmentar la seva creativitat quan el Cardenal Benjamin de Arriba y Castro va convocar per l'any 1959 el jubileu de la celebració dels 1700 anys del martiri dels tres sants màrtirs.

Els goigs als Sants Màrtirs

Els dos mossens, Tàpies i Melendres, ja havien compost els Goigs als sants màrtirs. Mn. Tàpies, quan va morir, va deixar com a hereu el Bisbat d'Urgell, del qual procedia. És curiós que, quan vam demanar còpia de les obres que tenen a La Seu d'Urgell, aquests Goigs figuren amb el nom d'"himne". Una bella lletra i tendra música. A la primera versió que van fer, hi havia alguna frase una mica rebuscada —els seminaristes en dèiem gongorista— que ja en el meu temps ells mateixos van esmenar. Per exemple, deia:

Fructuós pontificava
Des del tron tarragoní
La mar dolça, la mar blava,
tot d'un cop s'esfereí.
Fructuós, blanca gavina
Sobre el pèlag tenebrós.
Tarragona s'il·lumina
De les seves resplendors.

I van canviar "sobre el pèlag tenebrós" per l'actual: "sobre el mar tempestuós". I "de les seves resplendors" per: "de les vostres resplendors".

També Mn. Tàpies va fer algunes esmenes en la música, com ara els dos primers compassos del començament. Curiosament, aquestes esmenes són les que van donar peu a què el Cor i l'Orquestra dels Amics de la Catedral ens impliquéssim en la representació de "La Passió de Sant Fructuós", perquè, quan van fer la primera representació a la Catedral, vaig veure que cantaven els Goigs sense les esmenes fetes pels autors. Llavors els vaig anar a trobar i em vaig oferir per a assajar-los correctament. I així va començar la nostra implicació en el projecte.

L'oratori "Pontifical de Flames"

Amb motiu del centenari esmentat, ells dos, Mn. Tàpies i Mn. Melendres, també van compondre un Oratori titulat "Pontifical de Flames". Una bella obra tant



Foto: Miquel Sanchís Bernabeu

Introit de la Missa de Sant Fructuós

amb ressó de temes del "Pontifical de Flames" de mn. Melendres i mn. Tàpies



Miquel Barbarà

Soprano

Més a-bran - dats per l'a-mor de Crist, Fruc-tu - ós, Au-

Alto

Més a-bran - dats per l'a-mor de Crist, Fruc-tu - ós, Au-

Tenor

Que per les fla-mes del foc, Fruc-tu - ós, Au-

Bass

Que per les fla-mes del foc, Fruc-tu - ós, Au-

Vox.

Do - na - ren amb a - le -

S

gu - ri i Eu - lo - gi, com els tres - jo - ves llan-çats al forn, do - na - ren amb a - le -

A

gu - ri i Eu - lo - gi, com els tres - jo - ves llan-çats al forn, do - na - ren amb a - le -

T

gu - ri i Eu - lo - gi, com els tres - jo - ves llan-çats al forn, do - na - ren amb a - le -

B

gu - ri i Eu - lo - gi, com els tres - jo - ves llan-çats al forn, do - na - ren amb a - le -

Partitura de l'Introit de la Missa de Sant Fructuós. Foto: Miquel Barberà Anglès.

literària com musical, digna de la millor categoria. Quan Mn. Tàpies va fer aquesta composició, tres seminaristes érem alumnes d'ell, i ens preparava i ens portava a examinar al Conservatori de Música de Tarragona. Ell ens anava explicant una mica el que anava fent. S'havia inspirat amb un tema musical que anava introduint i variant en la composició. És el que figura al començament del coral final "Pugeu, pugeu a la suprema altura [...]". I amb aquest tema ell començava l'Oratori. I nosaltres li vam dir: "amb la melodia tan bonica que té dels Goigs, no la vol introduir a l'Oratori?". Era receptiu, però de vegades molt callat. No va dir res. Al cap de pocs dies, va venir tot seriós a la classe amb unes partitures sota el braç i ens digué: "què us sembla?". Tocà el començament de l'Oratori amb la melodia dels Goigs. Ho vam trobar perfecte. És tal com comença avui aquest preciós Oratori.

La lletra de Mn. Melendres també és una preciositat. Segueix molt bé tot el contingut de les Actes autèntiques del martiri. I tant la lletra com la música expressen molt bé el significat de les mateixes. Abans d'entrar en el seu contingut, comença amb un anunci, com si fos un pregó que manifesta la celebració. Diu així:

Vint-i-u de gener a Tarragona,
la memòria roent d'una triple foguera
en honor de l'Augusta Trinitat.

El bisbe Fructuós
amb Auguri i Eulogi, els seus diaques,
pontificà per darrer cop
sobre un altar de brases,
revestit de tres enceses púrpures:
de sang, de flames i d'amor

L'espessa boira de disset centúries no ha pogut apagar
tan sagrades fulgències.

I va resseguir el text de les Actes martirials poèticament.

També introdueix textos de la Paraula de Déu, cantats en quatre dels cinc preciosos corals de l'Oratori. Són molt expressius. Són aquests quatre:

- "*Benedicite ignis et æstus Domino [...]*" (Dngr 3,66). Una invitació a lloar el Senyor amb tota la creació.
- "*Fortis ut mors dilectio [...]*" (Ct 8,6). L'amor és fort com la mort i brilla com les llànties enceses.
- "*Si quis adoraverit bestiam [...]*" (Ap 14,9). Si algú adorés la bèstia rebrà el càstig de Déu. Però els màrtirs tenen la fortalesa de Déu i guarden els manaments i la fe en Jesús.
- "*Redemisti nos Domine Deus [...]*" (Ap 5,9). Ens heu redimit Senyor i ens heu fet un regne pel nostre Déu.

L'últim coral (que és el final de l'Oratori) és un himne triomfal als màrtirs: "Pugeu, pugeu a la suprema altura. Tarragona s'aixeca de puntetes per a fer-vos penya triomfal!".

La pregària que canten els tres màrtirs abans d'entrar al martiri té una gran bellesa: "Preneu, Senyor, les nostres vides que us ofrenem amb peu descalç [...]".

Aquest Oratori, fet per gran cor i orquestra i cinc solistes, el vam cantar el Cor del Seminari amb motiu del Jubileu de l'any 1959. Feien de solistes dues veus privilegiades com eren el Dr. Joan Corbella, baríton, i Mn. Salvador Roig, tenor. Ambdós eren beneficiats de la Catedral i tenien unes veus potentíssimes. Per a poder-lo cantar, vaig fer 82 clixés de multicopista pel sistema que es podia fer aquells anys: fer els pentagrames amb un punxó i amb el mateix posar-hi les notes i la lletra. Una feinada de monjo.

L'estrena oficial i molt solemne va ser el 17 de gener de 1960 a la Catedral, i dirigida pel gran músic, compositor i director, el mestre Eduard Toldrà. Van actuar la Capella Clàssica Polifònica i l'Orfeó Sant Jordi, acompanyats per l'Orquestra Municipal de Barcelona. Els solistes van ser: Pura Gómez, soprano, Joan Figueras i Jerónimo Teruel, tenors, Joan Corbella, baríton i Josep Domènech, baix. Es va gravar i es va retransmetre en directe per Ràdio Tarragona amb comentaris de Josep M. Tarrasa.

Va ser un èxit molt gran. Els mitjans de comunicació se'n van fer ressò. Un dels articles més elogiosos va ser fet per Mn. Ramon Pujol, un oncle de l'arquebisbe emèrit, Jaume Pujol, i publicat a La Vanguardia. També es va fer una audició per Radio Nacional de España.

L'any 1992 es va fer una altra interpretació amb motiu del novè centenari de la restauració de la Seu Metropolitana i de la restauració del Camp de Tarragona. La va dirigir el mestre Albert Argudo. A l'assaig general va passar una cosa molt curiosa. En el moment d'assajar del coral "*Si quis adoraverit* [...]", a la meitat, el mestre va parar l'assaig i es va quedar pensatiu. Aquest coral, començat com una fuga, en un punt quedà tallada en sec amb un cops forts de timbales realment en funció de l'expressió del significat de la lletra. I el mestre va continuar i va dir: "endavant, aquí Mn. Tàpies va fer un experiment". I vam seguir.

El van interpretar la Coral Antics Escolans de Montserrat, dirigida per Joaquim Garrigosa, la Coral Nova Unió de Vila-seca, dirigida per Robert Sarmiento, el Cor Sant Esteve de Vila-seca, dirigit per Joaquim Garrigosa, Montserrat Magriñà i Alba-Rosa Forasté, sopranos, Francesc Garrigosa i Jordi Molina, tenors, Xavier

Comorera, baríton, Xavier Pagés, baix, i l'Orquestra Simfònica del Vallès. Dirigits pel mestre Albert Argudo.

La interpretació de l'Oratori va ser precedida d'una obra, composta per la celebració de l'ocasió, pel mestre i gran compositor Sr. Joan Juncà (1927- 2003), titulada "*Tarragona 900 anys*". El mestre Juncà, ens va ajudar moltíssim per la música a la Catedral. Jo li deia que era el nostre sastre, que ens feia els vestits a mida del nostre Cor i Orquestra.

Quan vam presentar la gravació d'aquest concert a la Diputació (que va patrocinar l'edició d'un CD), el mestre compositor riudomenc Joan Guinjoan, va fer un elogi d'aquesta composició de Mn. Tàpies.

Una altra interpretació d'aquest Oratori la vam oferir amb motiu del Jubileu de l'any 2008. La vam fer el Cor i l'Orquestra dels Amics de la Catedral amb una interpretació molt didàctica. Anàvem intercalant la lectura de les Actes del martiri amb la interpretació musical. Crec que va ser un encert i van agafar més relleu tant la *Passio Fructuosi* com l'Oratori. Van actuar de solistes: Alba Rosa Forasté, soprano, Marc Guerris i Josep M. Gomis, tenors, Mn. Joaquim Fortuny, baríton i Josep Ramon Tarragó, baix. Van acompanyar els organistes Jordi Vergés i Miquel Castillejo. Els lectors van ser: Rosalia Gras, Xavier Fortuny i Esteva Grasset. En acabar, l'Arquebisbe, Mons. Jaume Pujol, va lliurar la medalla del Jubileu al Director, Mn. Miquel Barbarà, als solistes i als lectors. Va ser un acte molt reeixit i, a més d'autoritats, hi van assistir familiars de Mn. F. Tàpies.

L'última interpretació va ser el dia 14 de desembre de 2018, a la Catedral de Tarragona. Va ser un veritable compromís d'entitats de la ciutat de Tarragona. Hi vam intervenir el Cor Ciutat de Tarragona, dirigit per Xavier Pastrana, el Cor de la URV, dirigit per Montserrat Ríos, el Cor i Orquestra dels Amics de la Catedral de Tarragona, i els solistes Alba Rosa Forasté, soprano, Jesús Piñeiro, tenor, David Hernández, tenor, Oriol Mallart, baríton, Néstor Pindado, baix, i a l'orgue Jordi Vergés. Jo mateix el vaig dirigir i he de confessar que tota la vida m'havia fet molta il·lusió poder-ho fer. Dubtava que ho pogués realitzar mai. Quan ho vaig fer, em va semblar que podia cantar el "*Nunc dimitis servum tuum Domine* [...]".

La música de la celebració litúrgica

La celebració litúrgica de la festa de Sant Fructuós la feia el Capítol, a la Catedral, cada 21 de gener. Recordo que alguns anys hi participàvem els seminaristes. La litúrgia era naturalment en llatí i els textos eren els propis de màrtirs. Recordo que sempre cantàvem

amb molt de gust l'himne gregorià "*Sanctorum meritis inclita gaudia* [...]". Una de les peces que més m'agraden del gregorià i que conservem també actualment.

En començar el pontificat del gran arquebisbe Josep Pont i Gol, ell va tornar a remoure la devoció als sants màrtirs. I amb els rectors de les parròquies de la ciutat de Tarragona, van decidir de celebrar solemnement la festa dels sants Fructuós, Auguri i Eulogi, cada any el 21 de gener, tots junts, a la Catedral. Durant alguns anys, el Capítol continuava fent la celebració al matí i les parròquies a la tarda, fins que el Capítol també es va unir a la celebració de tota la ciutat.

Es procura donar la màxima solemnitat a la celebració cantant a veus el cor, l'orquestra, l'orgue i el poble, tot l'ordinari de la celebració com el "Glòria" i el "Credo". Però ens faltava el cant d'entrada propi i per això el vaig compondre. La meua pauta sempre ha estat compondre el que ens feia falta. Si una peça ja existeix musicada per un bon compositor, jo no l'escriu. El cant d'entrada el vaig fer explícitament com un ressò de la melodia dels "Goigs" de Mn. Tàpies, i amb una melodia que d'alguna manera em recorda l'estructura de l'Amfiteatre. Diu així:

Més abrandats per l'amor del Crist
que per les flames del foc,
Fructuós, Auguri i Eulogi
com els tres joves llençats al forn,
donaren amb alegria
testimoni de la resurrecció
que esperaven.

També ens feia falta el salm responsorial i vaig musicar l'antífona: "El Senyor m'ha escoltat, res no m'espanta". Amb tota aquesta música, vam celebrar amb molta solemnitat la inauguració del Concili Provincial Tarraconense, el dia 21 de gener de 1995. L'acte va ser retransmès per TV3 en directe.

Des de fa uns anys, hi hem introduït un cant de comunió del compositor i gran col·laborador per la nostra orquestra, Josep-Enric Peris, titulat "*Non derit Pastor*", expressant les paraules de sant Fructuós abans de morir a l'Amfiteatre: "No us faltarà pastor". Al final de la celebració no hi falta el cant de l'esmentat himne gregorià "*Sanctorum meritis*", per acabar sempre amb els Goigs dels sants màrtirs, molt coneguts i cantats per tothom. Són realment populars.

La música de la representació de l'obra teatral "La Passió de Sant Fructuós"

Em limito a parlar de la música en la representació i no de la representació en si.

El més notable és la música instrumental que va compondre el mestre Joan Juncà feta expressament per la representació de "La Passió de Sant Fructuós". És una música ambiental i molt expressiva del moment que s'està representant. Ajuda a viure'l amb intensitat. Els moments musicats són els següents:

- "Música de fons". És com l'obertura de l'obra. L'hem interpretat moltes vegades en la celebració litúrgica.
- "A la presó". Com molt bé indica el títol, ambienta la representació de l'estada a la presó.
- "Música d'ocells". Expressa el despertar del dia des de la presó.
- "Música militar". Una preciosa marxa militar pel moment que entren a l'amfiteatre per a cremar vius els sants màrtirs.

A més d'aquesta música feta expressament per la representació, també hi interpretem:

- "Vint-i-u de gener", de l'Oratori "Pontifical de Flames.
- "Més abrandats". Cant d'entrada de la celebració litúrgica.
- "*Pange lingua*". Una versió de Carlo Bortolan, molt típica de la Catedral de Tarragona.
- "La pau us deixo". Composició típica de Taizé.
- "Pare nostre". Una música tan expressiva de Rimski-Kórsakof.
- "Al·leluia. Amen". Composició meua, feta per la representació en el moment del baptisme de Rogacià.
- Tres corals de l'Oratori: "*Fortis ut mors dilectio*", "*Redemisti nos*" i el coral final "Pugeu, pugeu a la suprema altura".
- En el moment de la mort dels màrtirs, interpretem el coral de Bach "*Er Nahm Al·les*" (Crist clavat en creu).

No hi falten mai els Goigs, interpretats pel Cor i Orquestra dels Amics de la Catedral de Tarragona i cantats per tothom.

La representació feta a l'Amfiteatre és molt impressionant. Cal valorar que és el mateix espai en el qual els màrtirs foren cremats vius. És una joia que tenim els fidels i tots els ciutadans de Tarragona. Potser ho hauríem de valorar més. Gràcies per poder-hi contribuir.

Els set patrons de la diòcesi de Tarragona

Lluís M. Moneunill Cirac

Filòleg

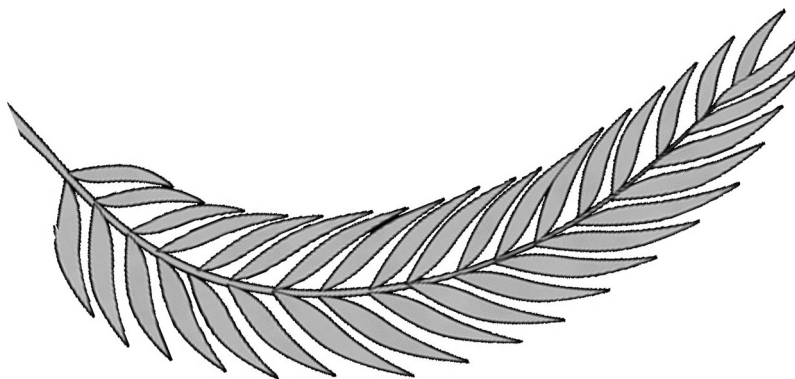
A “*Pallium*. Exposició d’Art i Documentació. Catedral de Tarragona”. Diputació de Tarragona, 1991, pg. 59, està descrit així el document iconogràfic que ara presentem: “Es tracta d’una litografia estampada sobre paper de barba sense marca, a l’aigua i realitzada amb llapis litogràfic sobre pedra..., d’autor anònim. (París, 1863-1864)”.

Aquesta representació iconogràfica és una composició formada per set personatges disposats segons una geometria perfecta, organitzats de forma circular a l’entorn d’un eix central. El seu títol consta al peu de la làmina junt amb l’escut prelatí de l’arquebisbe Josep Domènec Costa i Borràs, qui n’enriqueix la veneració de part dels fidels amb indulgències. Encimella tota l’escena la imatge de Maria en l’advocació de la Mare de Déu del Claustre, en lliure interpretació; als seus peus, centrant tota l’escena, el grup martirial dels sants Fructuós, bisbe, Auguri i Eulogi, diaques, revestits amb túniques de glòria, tern en levitació dins un cercle nuvolós de foc. Al peu de l’eix central, entronitzat i majestuós sobre un coixí eteri, mitrat, amb indumentària monacal i bàcul pastoral a la mà esquerra, el bisbe abat sant Bernat Calbó. També en suspensió, els patrons tarragonins santa Tecla i sant Magí; ella, dreta i confiada en la mansuetud del lleó als seus peus, la palma martirial sostinguda a l’esquerra i la tau sobre el pit; ell, recolzat en el gaiato, fugitiu sobre un núvol camí de la Brufaganya de les aigües miracleses. Altres dos eclesiàstics glorificats acompanyen, a dreta i esquerra, el sant bisbe de Vic: l’un, sant Oleguer, l’arquebisbe restaurador, mitrat, pastoral en mà, cobert amb el pal·li i sostenint un llibre; l’altre, sant Pere Armengol, el màrtir mercedari de la Conca de Barberà.

El títol de la litografia: “Patrons de la Diòcesi de Tarragona” depassa el sentit estrictament canònic de la paraula patronatge. La Mare de Déu del Claustre és venerada a la capella dels jardins claustrals de la Catedral. La imatge, del s. XII, fou portada a Tarragona, segons alguns, per sant Oleguer, és d’actitud maternal lactant, i fou corona-

da canònicament el 1911. Ella, més que la patrona de la Diòcesi, ho és de la ciutat de Tarragona. Els copatrons de l’Arxidiòcesi són, a dreta llei, la Mare de Déu en la festivitat del seu Naixement i l’Apòstol sant Pau, sembrador de la primera llavor evangèlica a la nostra terra. El títol de copatró principal li correspon a partir de la celebració del jubileu paulí any, 1963-1964. Santa Tecla, titular de la Catedral, i sant Magí són també copatrons de la ciutat. Sense impedir que puguin ostentar el seu patronatge sobre altres entitats històriques menors. Altres sants, més que patrons canònics de la diòcesi, estan íntimament implicats en la seva vida i història, alguns per una raó especial de naixença, de manera que, a uns i altres els podríem també considerar protectors de l’Arxidiòcesi.

L’excel·lència documental de les Actes Martirials de Fructuós i els seus diaques, s. III dC, i la seva significació dins l’Església universal fan dels nostres màrtirs uns intercessors de primer ordre, ja que són els primers que donen documentalment fe de la vida i organització de la nostra Església diocesana. Les vicissituds històriques de l’Església tarragonina, a partir del s. VII fins ja entrat el s. XII, converteixen sant Oleguer, bisbe de Barcelona i arquebisbe de Tarragona (1060-1137), com a referent d’esperança i represa en moments crítics de la història de l’Església i del nostre poble. El naixement en terres tarragonines: al Mas Calbó al Baix Camp, el del sant bisbe de Vic i abat de Santes Creus Bernat Calbó (1180-1243); i, a la Guàrdia del Prats a la Conca de Barberà, el de sant Pere Armengol (1238-1304), de nissaga noble i redemptor de captius, fa que l’un i l’altre exerceixin una incidència espiritual que consagra una tradició de santedat, sempre en florida, a les nostres comarques i parròquies. Aquestes figures de la litografia, totes nimbades de santedat i tradició nostrada, no poden ser desvinculades avui de tot aquell estol de santes i sants, beates i beats que, en el curs de la història moderna, han anat glorificant Déu en un clam de santedat i martiri emergent des del si de la nostra Església diocesana.





Llista de socis

- | | | | |
|----|---|-----|--|
| 1 | 21-01-2000 Muñoz Melgar, Andreu | 76 | 11-10-2000 Jornet Domenech, Josep M. |
| 2 | 21-01-2000 González Ramos, Andrés | 78 | 11-10-2000 Cobacho Romero, Rafaela |
| 3 | 21-01-2000 Blanco Calvo, Jesús | 80 | 11-10-2000 Setién Arroita, Yolanda |
| 4 | 21-01-2000 Marín Maestro, Vicente | 81 | 11-10-2000 Adrià i Maijó, Mercè |
| 5 | 21-01-2000 Pallejà Blay, Marcel | 85 | 11-10-2000 Muñoz Pérez, Pablo |
| 6 | 21-01-2000 González Ramos, M ^a Carmen | 87 | 11-10-2000 Muñoz Pérez, Alex |
| 7 | 21-01-2000 Magí Ferré, Joan | 88 | 11-10-2000 Iglesias Torrellas, Dolors |
| 8 | 21-01-2000 Teixell Navarro, Imma | 89 | 11-10-2000 Galià Romaní, Joaquim |
| 11 | 21-01-2000 Aranda Blay, Lluís | 90 | 11-10-2000 Claver Caselles, Joaquim |
| 12 | 25-03-2000 Parròquia de Sant Pere i Sant Pau | 91 | 11-10-2000 López, John |
| 13 | 25-03-2000 Barbarà Anglès, Miquel | 92 | 11-10-2000 Mateu Usach, Enric |
| 14 | 25-03-2000 Juan i Valero, Ferran | 93 | 21-01-2001 Jornet Montaña, Sònia |
| 17 | 25-03-2000 Marco Subias, M ^a Carmen | 98 | 21-01-2001 Parròquia de Sant Pau |
| 18 | 25-03-2000 Serres Marco, Blanca | 99 | 21-01-2001 Cedó Perelló, Joan Anton |
| 19 | 25-03-2000 Serres Marco, Helena | 101 | 21-01-2001 Quilez Mata, Julio Luís |
| 20 | 25-03-2000 Borràs Fernández, Jordi | 102 | 01-01-2001 Marín Muñoz, David |
| 23 | 25-03-2000 Padró Cabello, M. Betlem | 103 | 21-01-2001 Col·legi Lestonnac-L'Ensenyança |
| 24 | 25-03-2000 Pallejà Padró, Gisela | 104 | 21-01-2001 Sugrañes Miret, Montserrat |
| 25 | 25-03-2000 Pallejà Padró, Magí | 106 | 26-02-2001 Rodríguez Maeso, Maribel |
| 26 | 25-03-2000 Marín Maestro, Joan Carles | 107 | 26-02-2001 Pena Romero, Joan Antoni |
| 28 | 25-03-2000 Román Cano, José Manuel | 108 | 26-02-2001 Ribas Ballesté, Daniel |
| 30 | 25-03-2000 Blanco Calvo, M ^a Cinta | 109 | 03-08-2001 Pallejà Blay, Daniel |
| 31 | 25-03-2000 Navarro Gómez, Pere | 110 | 03-08-2001 Virgili Avià, Jordi |
| 32 | 25-03-2000 Borràs Margalef, Josep | 111 | 03-08-2001 Montoliu Asens, Inés |
| 33 | 25-03-2000 Fernández Osorio, Carmen | 112 | 03-08-2001 Pascual i Palau, Josep |
| 34 | 25-03-2000 Mateu de la Casa, Raimon | 113 | 05-09-2001 Moncunill Martí, Fructuós |
| 35 | 25-03-2000 Virgili Montoliu, Inés | 114 | 05-09-2001 Nosas Brull, Josep M. |
| 36 | 25-03-2000 Muñoz Virgili, Andreu | 115 | 05-09-2001 Piñol Abelló, Rosa M. |
| 37 | 25-03-2000 Muñoz Virgili, Pau | 116 | 27-11-2001 Forns Fernández, M. Victòria |
| 38 | 25-03-2000 Pérez Bravo, M ^a Amparo | 118 | 10-01-2002 Llagostera Solé, Conxita |
| 39 | 25-03-2000 Paisano Parejo, Jordi | 119 | 05-02-2002 Ortiz Giménez, Lourdes |
| 40 | 25-03-2000 Muñoz Melgar, M ^a Teresa | 120 | 05-02-2002 Salla Roig, Núria |
| 41 | 25-03-2000 Rodríguez Maeso, Jacint | 121 | 05-02-2002 López Díaz-Cano, Joan Antón |
| 42 | 25-03-2000 Iglesias Llagostera, Lluís | 123 | 22-02-2002 Giménez Porcuna, Francisco |
| 43 | 25-03-2000 Borràs Fernández, Carme | 124 | 22-02-2002 Parròquia de Sant Fructuós |
| 44 | 25-03-2000 Mosquera Brunet, Víctor | 126 | 22-02-2002 Prats Piqué, Enric |
| 45 | 25-03-2000 Bella Boltó, Xavier | 127 | 22-02-2002 Casals Petrus, Elisenda |
| 46 | 25-03-2000 Sánchez Cobacho, M ^a Carmen | 131 | 22-02-2002 Col·legi Mare de Déu del Carme |
| 47 | 25-03-2000 Filgueras González, Dolores | 132 | 22-02-2002 Borràs Brulles, Roser |
| 48 | 25-03-2000 Bordas Belmonte, Lluïsa | 133 | 22-02-2002 Quetcuti Ferrer, Adolf |
| 49 | 25-03-2000 Salla Guinovart, Francesc | 135 | 22-02-2002 Guinart Sesplugues, Montserrat |
| 50 | 25-03-2000 Fernández Pizarro, Francisca | 137 | 21-03-2002 Col·legi La Salle |
| 51 | 25-03-2000 Rodríguez Fernández, Anna | 140 | 21-03-2002 Blay Boqué, M ^a Teresa |
| 52 | 25-03-2000 Rodríguez Fernández, Victor | 141 | 21-03-2002 AMPA Col·legi Mare de Déu del Carme |
| 53 | 25-03-2000 González Ramos, Manoli | 144 | 18-04-2002 Bidó Odena, M. Dolors |
| 56 | 25-03-2000 Farran i Odena, Josep | 145 | 18-04-2002 AVV La Unió |
| 57 | 25-03-2000 Castillo Algaba, M. Teresa | 147 | 18-04-2002 Parròquia de Sant Cosme i Sant Damià |
| 59 | 25-03-2000 Uriarte Polo, Carlos | 148 | 18-04-2002 PP Rogacionistes |
| 61 | 25-03-2000 Argilaga Montserrat, M. Josepa | 151 | 16-05-2002 Castillejo Brull, Miquel |
| 62 | 25-03-2000 Sales Carda, Manel Jaume | 152 | 16-05-2002 Ferrer Virgili, Lluís Francesc |
| 63 | 25-03-2000 González Ramos, M ^a Lourdes | 153 | 16-05-2002 Massaguer Comes, Jordi |
| 70 | 25-03-2000 Cotano Fernández, Roger | 158 | 16-05-2002 Castellví Sabaté, Montserrat |
| 71 | 25-03-2000 González Hernández, Nicolás | 161 | 16-05-2002 Fuentes López, Paqui |
| 72 | 25-03-2000 Ramos Pérez, Celestina | 162 | 24-05-2002 Soro Roca, Santiago |
| 75 | 11-10-2000 Gómez Santaella, José Antonio | 164 | 24-05-2002 Reverté Margalef, M ^a Teresa |

167	24-05-2002	Fernández Osorio, Alicia	253	11-03-2004	Lleixà Gabriel, Montserrat
170	30-05-2002	Prim Donés, M ^a Montserrat	254	11-03-2004	Casanelles Moix, Maria del Carme
171	30-05-2002	Pérez Garrido, Ana Rosalia	255	11-03-2004	Martínez Sabadell, Pasqual
172	30-05-2002	Muñoz Pérez, Ana Maria	259	07-10-2004	Sales González, Jaume
173	30-05-2002	Muñoz Melgar, Rafael	260	07-10-2004	Herranz Del Rey, Montserrat
174	30-05-2002	Rius Ruiz, Irene	262	07-10-2004	Duch Brotons, Ferran
175	30-05-2002	Rius Ruiz, Maria	264	07-10-2004	Ballesteros Casanova, Josep Fèlix
176	30-05-2002	Rius Ruiz, Xavier	269	07-10-2004	Muñoz Melgar, Diego
177	30-05-2002	Ruiz Manrique, Aurora	270	07-10-2004	Virgili Novel, Francesc
178	30-05-2002	Rius Ferrús, F. Xavier	271	08-01-2005	Sabaté Tomàs, Jordi
180	30-05-2002	Dominiques de l'Ensenyament	273	04-03-2005	Figuera Pàmies, Èlia
182	30-05-2002	Luengo Sastre, Purificación	275	08-01-2005	Azor Parra, Consol
183	30-05-2002	Ibáñez Tatay, Jose Luis	278	08-01-2005	Marsal Miracle, Maria
185	20-06-2002	Martínez Casanelles, Jesús	279	08-01-2005	Baltaretu, Vasile
186	20-06-2002	Martí Baiget, Maria	280	05-05-2005	Pujol Balcells, Jaume
187	20-06-2002	Moncunill Cirac, Lluís M.	281	01-07-2005	Blanco Sánchez, Hugo
191	20-06-2002	Huguet Merelo-Barbera, Mercedes	282	22-12-2005	Manrique Carrasco, Conxa
192	20-06-2002	Germanes Dominiques de l'Ensenyament	283	12-01-2006	Duch Pijoan, Maria Teresa
193	20-06-2002	Coll Gilabert, Antoni	284	12-01-2006	Cisquella Corsà, Montserrat
196	26-09-2002	Parròquia de Sant Fruitós	285	12-01-2006	Guerrero Castellví, Isidor
198	26-09-2002	Serres Caldú, Laureano	286	12-01-2006	Bargalló Hernández, Carme
199	26-09-2002	Serres Timoneda, Miguel	287	12-01-2006	Pons Güell, Carmen
200	26-09-2002	Fernández Casanovas, M ^a Leonor	288	27-01-2006	Castellví Marín, Emma
202	26-09-2002	Timm Loetje, Christel	289	16-03-2006	Martínez Blanco, Ana María
203	07-11-2002	Navarro García, Juana	290	16-03-2006	Bertran Vinaixa, Amparo
204	07-11-2002	Val Martínez, Josefa	291	16-03-2006	Sanchís Caballé, Meritxell
205	07-11-2002	Mur Casas, Bernabé	293	16-03-2006	Montero Simó, Miguel Ángel
207	12-12-2002	Melgar Nicolás, Francisca	299	16-03-2006	González Mohedano, Mireia
211	16-01-2003	Escorza Góngora, Esther	300	16-03-2006	González Mohedano, Joan
213	16-01-2003	Salgado Combalia, José Ramón	301	16-03-2006	Castán Julbe, Montserrat
215	16-01-2003	Salort Volart, Teresa	302	16-03-2006	Blanco Castán, Oscar
216	14-02-2003	Martín Martín, Antonio	304	10-11-2006	Comas Lou, Núria
217	14-02-2003	Noci Sánchez, Rosalia	305	10-11-2006	Pallejà Comas, Berta
218	14-02-2003	Gandia Boronat, Marcela	307	27-12-2006	Ayala Font, Josep Maria
219	14-02-2003	Borràs González, Marc	308	27-12-2006	Vilaplana Civit, Antoni
220	14-02-2003	Jordi Ribas, Anna	309	27-12-2006	Merino Anton, Isabel
222	14-02-2003	Martí i López, Miquel	310	27-12-2006	Romeu Torres, Josep
223	14-02-2003	Borràs Galceran, Anton M ^a	311	27-12-2006	Domènech Vallvè, David
224	14-02-2003	Massana Sans, Maria	312	27-12-2006	Aniorte Rione, Teresa
225	14-02-2003	Segura Vallés, Joan	315	27-12-2006	Marín Muñoz, Jaume
226	14-02-2003	Pérez Arteaga, Maria Rosa	316	27-12-2006	Escarre Ros, M. Antònia
227	11-04-2003	Vallvé Navarro, Albert	317	27-12-2006	Adserias Pascual, Fèlix
228	11-04-2003	Teixell Navarro, M. Àngels	318	27-12-2006	Rota Aleu, Rosaura
231	11-04-2003	Ferrer Mulet, Lluís	319	27-12-2006	Sanchis Bernabeu, Miquel
232	11-04-2003	Martorell Comes, M. Mercè	320	27-12-2006	Sanchis Rota, Pau
236	09-09-2003	Blay Gatell, Roser	322	01-02-2007	Parròquia de Sant Francesc
237	09-09-2003	Melero Lleixà, Loli	323	01-02-2007	Ortiz de Paz, Pilar
238	09-09-2003	Coll Larrosa, Núria	324	01-02-2007	Duch Pijuán, Maria Rosa
242	09-10-2003	Amigo Iglesias, Tecla	326	14-06-2007	Castellví Marín, Joan
243	09-10-2003	Rius Ferrús, Lluís Maria	327	14-06-2007	Baches Pla, Carles
244	09-10-2003	Moreno Ortiz, Marian	328	14-06-2007	Salvadó Urpí, Inés
245	09-10-2003	Rius Moreno, Pau	329	14-06-2007	Ramon Mas, Míriam
246	10-12-2003	Martos Fernández, Anna	330	14-06-2007	Amigó Garcés, Montse
247	10-12-2003	Farran Martos, Josep	331	14-06-2007	Rovira Queralt, M. Lluïsa
248	08-01-2004	Farran Martos, Xavier	332	14-06-2007	Mislata Mislata Robert
249	08-01-2004	Alfaro Bozalongo, Hilari	333	21-12-2007	Gabriel Garcia, Jordi
250	08-01-2004	Mateu Morelló, Anna	334	21-12-2007	Garcia Rodrigo, Pilar
251	08-01-2004	Abella Bordàs, Jordi	335	28-03-2008	Romero, Michel
252	11-03-2004	Pàmies Musté, Neus	336	28-03-2008	Sans Martí, Josep Maria

337	24-05-2012	Juárez Laiz, Visitación	405	14-02-2013	Vendrell Aubach, Robert
338	26-09-2008	Comas Lou, Enric	406	17-06-2013	Melero Lleixà, Jesús
339	26-09-2008	Pallejà Comas, Adrià	407	17-06-2013	Cugat Vinyes, Maria del Mar
342	26-09-2008	Marrugat Casellas, Francisco	408	17-06-2013	Colmenarejo Romano, Ana Isabel
343	26-09-2008	Folch Ras, Jordi	409	17-06-2013	Gracia Colmenarejo, Anna
344	26-09-2008	Oldhamstead, Roger	410	17-06-2013	Mas Carceller, Quim
345	26-09-2008	Richardson, David	411	14-11-2013	Martín Brú, Angel
346	26-09-2008	Mas Carceller, Rosa	412	23-01-2014	Lomas González, Esther
347	18-12-2008	Casanelles Moix, Anton	413	24-01-2014	Álvarez Vega, F. Javier
348	07-01-2009	Baixauli Santos, Luis José	414	20-02-2014	Miralles Carrizosa, Encarna
349	07-01-2009	Blanco Sánchez, Mario	415	20-02-2014	Mas Carceller, Montse
350	07-01-2009	Roca Barberà, Remei	416	20-02-2014	Mas Carceller, Àngels
352	05-02-2009	Galofré Capell, M Núria	417	20-02-2014	Julià Panadès, Joaquim
353	05-02-2009	Galofré Capell, M Montserrat	418	24-02-2014	Brull Alabart, Josep M
354	05-02-2009	Sans Ballart, Jordi	419	24-02-2014	Folch Sabaté, Josefina
355	05-02-2009	Sans Twose, Marc	420	09-10-2014	Barriach Molas, Francesc
356	05-02-2009	Ortiz Giménez, Francesc	421	12-02-2015	Garachana Orodea, Petri
357	05-02-2009	Cerro Cortés, Elisabet	422	12-02-2015	Jiménez Buedo, Marisa
358	18-02-2009	Casanelles Moix, Josep	423	12-02-2015	Castell Gomà, Magí
359	18-02-2009	Miró Masvidal Rosa Maria	424	12-02-2015	Pérez Sánchez, Rosa
360	11-06-2009	Pallejà Cabré, Margarita	426	12-02-2015	Canals Solanes, Sara
361	11-06-2009	Cros Borràs, Aurora	427	19-02-2015	Masip Masip, Marius
362	11-06-2009	Veciana Alegre, M Cinta	428	19-02-2015	Martínez Peral, Montserrat
364	11-06-2009	Sánchez González, Blas Jesús	429	19-02-2015	Figueras Martorell, Maria
365	15-07-2009	Mateu Guarro, Josep	430	19-02-2015	Aymami Miralles, Salvador
366	01-12-2009	Navarro Comella, Josep	431	03-03-2015	Albina Chicote, M ^a Luisa
368	04-02-2010	Ibañez Luengo, Ana	432	12-03-2015	Villaró Boix, M. Jesús
369	04-02-2010	Ibañez Luengo, Alberto	433	10-03-2015	Ibáñez Conesa, Gerard
370	04-02-2010	Ibañez Luengo, Carolina	434	08-05-2015	Tortosa Rodríguez, Carmen
371	04-02-2010	Vives Sanromà, Ignacio	435	21-05-2015	Montserrat Reverté, M ^a Teresa
372	04-02-2010	Setién Arroita, Iratxe	436	03-06-2015	Gómez Calderón, José Maria
373	04-02-2010	Cabré Farreny, Mercè	437	09-06-2015	Andreu Prats, Josep Maria
374	04-02-2010	Cabré Farreny, Rosa	438	22-06-2015	Arbiol Sanchis, Maria Josefa
375	18-03-2010	Bigorra Fernández, Rosa	439	01-10-2015	Capell Ribes, Mireia
376	08-03-2010	Fabregat Palau, Maria	440	01-10-2015	Rius Capell, Aina
377	22-04-2010	Carreto Martín, Laura	441	21-01-2016	Gras Minguella, Joaquim
378	22-04-2010	Carreto Poveda, Manuel	442	30-06-2016	Rota Aleu, Josep Maria
379	22-04-2010	Martín Puig, M. Elena	443	30-06-2016	Rota Duat, Marc
380	06-05-2010	Domènech, Joan Antoni	444	30-06-2016	Riera Clos, Joaquim
381	15-07-2010	Aleu Viñas, Ma Lourdes	445	30-06-2016	Redecillas Herreria, Silvia
382	24-02-2011	Sendra Vellvè, Jordi Miquel	446	17-01-2017	González Navarro, José Manuel
383	24-02-2011	Solé Tomás, Teresa	447	30-01-2017	Sumoy Liesa, Moisès
384	24-02-2011	Solé Tomás, Marina	448	29-11-2017	Roca Simón, Francisco
385	10-11-2011	Ferrer Val, Josep-Francesc	449	29-11-2017	Ferré Rovira, Rosa Maria
386	10-11-2011	Plana Sole, Maria Cinta	450	22-01-2018	Pacheco Papiol, Samuel
388	10-11-2011	Fernández García, Susana	451	22-01-2018	Sanahuja Borràs, Francisco José
389	24-05-2012	Rodríguez Moreno, Antonio	452	19-02-2018	Rius Capell, Laura
390	24-05-2012	Virgili Llauradó, M. Dolors	453	05-03-2018	Melero Cugat, Maria
392	21-06-2012	Arbeloa Rigau, M. Victòria	454	05-03-2018	Melero Cugat, Pablo
393	21-06-2012	Algueró Mora, Asunción	455	19-09-2018	Albesa Balart, M. del Carme
394	01-09-2012	Rivelles Blanco, M. Teresa	456	19-09-2018	Albesa Balart, Rosalia
397	27-09-2012	Uriarte Polo, Javier	457	08-10-2018	Farreró Pujol, Mònica
398	27-09-2012	Pérez Mármol, Juana	458	14-01-2019	Baches Escofet, Francisca
399	27-09-2012	Poy Arias, Guillermina	459	30-04-2019	Sumoy Borràs, Adrià
400	22-11-2012	Cendra Terrado, Neus	460	30-04-2019	Muñoz Filgueras, Paula
401	10-01-2013	Vives Ibáñez, Ignacio	461	22-01-2020	Folch Ramon, Sergi
402	10-01-2013	Roca Girona, Montserrat	462	30-01-2020	Mallafré Valero, Maite
403	18-01-2013	Gomis Barberà, Josep M.	463	01-12-2020	Gené Nolla, Jaume
404	31-01-2013	Sanet Jové, Josep M			



ASSOCIACIÓ CULTURAL
SANT FRUCTVÓS